

Stiftelsesklagenemnda – sak 2017/0006

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 4. april 2017 fra styret i Stiftelsen A på Stiftelsestilsynets vedtak av 28. februar 2017.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets avslag på stiftelsens søknad av 2. januar 2017 om opphevelse av stiftelsen, alternativt endring av formålsbestemmelsen i stiftelsens vedtekter. Søknaden er begrunnet med at de faktiske forholdene er vesentlig endret siden 2012 da stiftelsen første gang søkte Stiftelsestilsynet om samtykke til opphevelse av stiftelsen. Stiftelsestilsynet fant den gangen ikke grunnlag for å tillate opphevelse av stiftelsen, et vedtak som ble stadfestet av Nærings- og fiskeridepartementet. Stiftelsestilsynets avslag på den nye søknaden er begrunnet med at det anførte nye faktiske forholdet – nemlig at stiftelsen vil motta et utbytte på ca. 20 millioner kroner – ikke fører til at stiftelsen er blitt åpenbart unyttig, åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig. Stiftelsestilsynet mener at stiftelsens formål etter gjeldende vedtekter fortsatt kan etterleves.

Spørsmålet i klagesaken er om omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd er til stede slik at stiftelsen kan oppheves, alternativt om formålsendring kan tillates.

1. Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av stiftelsesloven, dekningsloven, arveloven og samvirkeloven, med mindre noe annet følger av særskilt lovbestemmelse.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvelsesadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er rettidig fremsatt og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32. Stiftelsestilsynets vedtak ble etter det opplyste først mottatt av klager den 21. mars 2017. Stiftelsestilsynet har i en e-post av 22. mars 2017 til klager bekreftet at klagefristen på 3 uker løper fra 21. mars 2017. Klagen er dermed rettidig.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2. Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Bakgrunnen for opprettelse av stiftelsen

Stiftelsen A, org.nr. [...], ble opprettet i 1989 av ektefellene B og C. Ektefellene hadde to barn, D og E. De drev F AS, org.nr. [...]. Eiendomsselskapet endret den 2. februar 2017 navn til G AS.

Bakgrunnen for ektefellenes opprettelse av stiftelsen var å skjerme familiebedriften fra sønnen E og sørge for en forsvarlig forvaltning av de midlene sønnen måtte arve. Fra søknaden gjengis:

"I midten av 1980-årene ble det etter hvert klart for foreldrene at [E] etter dere oppfatning var uegnet til å drive firmaet videre og at familiebedriftens eksistens ble truet ved at han hadde tilgang til bedriften. Foreldrene var meget bekymret for hva som ville skje med bedriften dersom de skulle falle fra uten å ha etablert en sperre mot [Es] framferd.

Løsningen ble etablering av Stiftelsen i 1989. Aksjer i familiebedriften – [F AS] – ble overført til Stiftelsen, tilsvarende 20% av kapitalen i dette selskapet, men 71,4 % av stemmene på generalforsamlingen (A-aksjer). Stiftelsen hadde dermed en stemmeandel i bedriften som ga Stiftelsens styre avgjørende innflytelse på bedriftens beslutninger. Siden 1990 har styrets formann i Stiftelsen vært en uavhengig advokat; siden 1992 har [...] og [...] vært hhv. Styremedlem og styreformann."

Testamenter fra hhv 1992, 1994 og 2002 og også et brev av 12. april 2013 fra advokat H er vedlagt søknaden. Advokat H bisto B og hans ektefelle ved etableringen av stiftelsen. Det fremgår av disse dokumenter at ektefellene ikke hadde noe ønske om å begrense arven til sønnen, men et ønske om å sikre en forsvarlig forvaltning av arven etter dem til beste for begge deres barn.

Stiftelsens formål er angitt i vedtektene § 3:

"Stiftelsens formål er å ivareta Bs, samt hans ektefelles og deres felles barns, økonomiske interesser gjennom forvaltningen av [F] A/S.

Som tilgodesett skal også regnes barnas livsarvinger.

Det legges vekt på at stiftelsen ikke tappes for midler slik at stiftelsen kan stå som en ekstra trygghet og mulighet for kommende generasjoner av slekten.

Stiftelsen skal spesielt tilgodese medlemmer av den begunstigede krets som er vanskeligstilte, det være seg økonomisk eller på annen måte. Det legges vekt på at den vanskeligstilte hjelpes til å komme over vanskelighetene, men at stiftelsen ikke overtar den vanskeligstiltes forpliktelser.

Stiftelsen kan også gi støtte til medlemmer av den begunstigede krets, som søker utdanning, samt medlemmer som ønsker å starte egen næring."

Det følger av vedtektene § 4 at stiftelsen eier 50 aksjer (20%) i eiendomsselskapet.

Tidligere søknad om opphevelse av stiftelsen

E døde i 2010. Han etterlot seg livsarvingen I.

I desember 2012 sendte stiftelsen søknad om samtykke til opphevelse til Stiftelsestilsynet, fordi det etter Es død ikke lenger var behov for å skjerme familiebedriften og formålet med stiftelsen ikke lenger var til stede. Nærings- og fiskeridepartementet stadfestet i 2014 Stiftelsestilsynets avslag på søknaden og uttalte blant annet:

"Departementet legger til grunn at [å sikre at stifterens sønn ikke fikk kontroll over familiens eiendomsselskap] var hovedmotivasjonen for at det ble opprettet en stiftelse.

På opprettelsestidspunktet ble det imidlertid også lagt vekt på andre hensyn. Forholdet til sønnen er ikke nevnt i stiftelsesgrunnlaget. Både formålsbestemmelsens kulepunkt to og tre gir dessuten tydelig uttrykk for at stiftelsen var ment å ha en funksjon utover å skjerme familiens midler fra oppretternes sønn. Stiftelsen skal etter disse tilgodese "barnas livsarvinger", i tillegg til å stå som en sikkerhet for "kommende generasjoner av slekten". Departementet mener dette vanskelig kan forstås annerledes enn at oppretterne også hadde fremtidige generasjoner av slekten i tankene da de opprettet stiftelsen.

Departementet kan ikke se at det er anført eller dokumentert noen grunn til at oppretterne skal ha tatt inn disse passusene i vedtektene dersom det å skjerme formuen fra sønnen var stiftelsens eneste formål. Særlig gjelder dette kulepunktet vedrørende kommende generasjoner av slekten. Dersom hensikten kun var å skjerme midlene fra oppretternes sønn, kunne dette ha vært gjort uten disse punktene. På denne bakgrunn mener vi at stiftelsens formål ikke ble oppfylt ved [E]s (sønnens) død."

Stiftelsens nåværende situasjon

Stiftelsen hadde et positivt årsresultat på kroner 208 466 for inntektsåret 2016. Egenkapitalen per 31. desember 2016 var kroner 965 112, mens bokført kortsiktig gjeld utgjorde kroner 7 233.

Stiftelsen har utdelt midler til syv ulike begunstigede i løpet av 2015 og 2016. Totalt er det delt ut kroner 1 078 043, hvorav alt har vært støtte til utdanning. Stiftelsen har opplyst at det er åtte begunstigede per i dag. Etter stiftelsens syn er det kun tre av dem som det i overskuelig fremtid er aktuelt å foreta utdelinger til i form av støtte til utdanning.

Stiftelsen har videre opplyst at den har utsikter til å motta i overkant av 20 millioner kroner i utbytte fra G AS som følge av salg av eiendommen [...]. Det er opplyst at salget ble besluttet i 2016 og er gjennomført i 2017 og at netto salgsvederlag utgjør ca. 105 millioner kroner.

Ny søknad om opphevelse av stiftelsen, samt endring av vedtektenes formålsbestemmelse ble sendt Stiftelsestilsynet 2. januar 2017. Styret foreslår at ved eventuell opphevelse utdeles stiftelsens midler med en halvpart til hver av D (datter) og I (barnebarn). Vedtektsendringen

som ble foreslått for det tilfellet at Stiftelsestilsynet ikke godkjente opphevelse av stiftelsen, var at § 3 tredje, fjerde og femte avsnitt endres til følgende:

"Stiftelsen skal tilgodese medlemmer av den begunstigede krets, herunder medlemmer som er vanskeligstilte (økonomisk eller på annen måte), som søker utdanning og/eller som ønsker å starte egen næring. Videre kan det deles ut midler til de begunstigede til andre formål dersom dette er forsvarlig ut fra Stiftelsens økonomiske stilling og omstendighetene for øvrig."

Stiftelsestilsynet avsto klagers søknad om opphevelse og endring av vedtektene i vedtak av 28. februar 2017 (vedtaket). Vedtaket ble påklaget 4. april 2017.

Stiftelsestilsynet har vurdert klagen, men har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. Saken ble oversendt Stiftelsesklagenemnda i brev av 19. april 2017.

I brev av 16. august 2017 til klager ba Stiftelsesklagenemnda om ytterligere opplysninger. Klager har gitt ytterligere opplysninger ved svarbrev av 1. september 2017.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumentene som nemnda har mottatt innen behandlingen av klagen.

3. Rettslig grunnlag for vedtaket

Stiftelsestilsynets avslag datert 28. februar 2017 er begrunnet med at vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt. Etter stiftelsesloven § 46 kan omdanning foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen:

- «a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,*
- b) er åpenbart unyttig,*
- c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller*
- d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.»*

4. Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 28. februar 2017 lyder:

- «a. Søknad om opphevelse av STIFTELSEN [A], org.nr. [...], blir avslått.*
- b. Søknad om endring av vedtekter STIFTELSEN [A], org. nr. [...], blir avslått»*

Stiftelsestilsynet bemerker innledningsvis at stiftelsesformen i større grad enn andre organisasjonsformer sikrer at en formuesverdi disponeres i tråd med et bestemt og varig

formål. Et utslag av dette utgangspunktet er at omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd er strenge.

Etter Stiftelsestilsynets vurdering er det ut over endring i materielle forhold, ikke dokumentasjon eller anførsler som er nye i forhold til søknaden av 2012. Stiftelsestilsynet presiserer at all dokumentasjonen som er mottatt, også ble mottatt i forbindelse med den forrige søknaden, med unntak av firmaattest, som ikke gir ny informasjon.

Når det gjelder vilkåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav a, er det Stiftelsestilsynets vurdering at fra stiftelsens ståsted kan ikke en mulig kapitaltilførsel på kroner 20 millioner gjøre at gjeldende vedtekter ikke er mulig å etterleve. Det gjør heller ikke stiftelsen unyttig. Fra oppretters ståsted uttaler tilsynet at kapitaltilførselen heller ikke kan gjøre at oppretters forutsetning har sviktet eller at stiftelsen er åpenbart uheldig eller åpenbart unyttig.

Når det gjelder søknaden om vedtektsendring, finner tilsynet at den må behandles etter bestemmelsen i § 46 første ledd da vedtektsbestemmelsen som søkes endret gjelder et forhold som oppretterne har lagt vesentlig vekt på. Vurderingene knyttet til § 46 første ledd er tilsvarende som vurderingen knyttet til spørsmålet om opphevelse. Fra vedtaket gjengis videre:

"Stiftelsestilsynets vurdering er at omsøkt vedtektsendring i realiteten langt på vei er å betegne som åpning for en oppheving, ved at styret gis handlefrihet til utdeling til et hvert formål innenfor den begunstigede krets, hensyntatt "forsvarlig ut fra Stiftelsens økonomiske stilling og omstendighetene for øvrig". Stiftelsens grunnkapital er ubundet, og styret har dermed ingen formelle grenser i sin vurdering.

Stiftelsestilsynet har for øvrig ingen synspunkter på konsekvenser av de disposisjoner som testator gjorde, med konsekvenser for arvefordelingen mellom grener, og eventuelle tiltak grenene imellom."

5. Klagers anførsler

Advokatfirmaet [...] AS v/advokat [...] har i brev av 4. april 2017 på vegne av klager påklaget Stiftelsestilsynets vedtak.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Det er to sentrale forhold i saken som Stiftelsestilsynet ikke har lagt tilstrekkelig vekt på. For det første har stiftelsen utsikter til et meget betydelig utbytte fra sin eierpost i "konsernets" driftsselskap, F AS (nå G AS), som langt overstiger det som behøves eller som overhodet på forsvarlig måte kan disponeres til fordel for stiftelsens formål. For det andre var det reelle formålet med stiftelsen å skjerme familiebedriften mot oppretters sønn.

- Stiftelsestilsynets vurdering opp mot hver av vilkårene i stiftelsesloven § 46 er knapp på hvert punkt, og består stort sett i gjentakelse av samme begrunnelse for at det aktuelle vilkåret ikke er oppfylt.
- Ved utformingen av vedtektene var det lite naturlig å angi eksplisitt forholdet til oppretterens sønn som årsak bak etablering av stiftelsen. Stiftelsen mener at dette er bakgrunnen for at vedtektene til stiftelsen angir i mer generelle vendinger det som er det reelle formålet. Oppretters sønn gikk bort i 2010 og etterlot seg én arving, I. Det reelle formålet med stiftelsen slår dermed ikke lenger til, da det ikke lenger er noe behov for å skjerme familiebedriften mot oppretters sønn.
- Når situasjonen er slik at stiftelsen har utsikter til et stort økonomisk utbytte som i praksis låses inne i stiftelsen til skade for de begunstigede, er det både åpenbart uheldig og ufornuftig at stiftelsen lever videre. Ingen av de i vedtektene angitte kriterier for utdeling av midler er aktuelle i overskuelig fremtid. Dette betyr at midlene i praksis vil stå uvirksomme i stiftelsen, og ikke kan utnyttes til å fremme stiftelsens formål.
- Etter stiftelsens oppfatning er det mest nærliggende at familieformuen deles med en halvpart på hver familiegren. Dette anses å være i tråd med oppretters intensjon, og det er ikke lenger noen grunn til en skjevdeling mellom grenene slik det var da oppretters sønn var i live. Dersom stiftelsen ikke oppheves, medfører det en skjev fordeling av verdier mellom familiegrenene.
- Selv da oppretters sønn var i live, var det holdepunkter for at hans foreldre ønsket en likedeling straks hans utagerende livsstil hadde avtatt. Foreldrene hadde først, i felles testament av 1992, besluttet at arven etter dem ikke skulle likedeles og at arvemidler til sønnen skulle forvaltes av stiftelsen. Den siste bestemmelsen ble opprettholdt i Cs eget testament i 2002. Imidlertid besluttet hun i dette testamentet at arven etter henne skulle skjevdeles slik at sum arv ble lik på begge barna. Det er dermed ikke i tråd med oppretterens forutsetninger at den ene familiegren (I) skal avskjæres fra konsernets midler.
- Dagens vedtekter er ikke dekkende for oppretterens ønsker og intensjoner. Videre drift basert på dagens vedtekter vil til dels også være direkte i strid med disse intensjonene. Den foreslåtte vedtektsendringen vil gi den tilstrekkelige fleksibilitet til å disponere på en fornuftig måte over de betydelige midler som tilfaller stiftelsen ved en utdeling av utbytte fra G AS. På den annen side ivaretas hensynet til stiftelsens selvstendighet ved at styret må foreta en konkret vurdering av forsvarligheten ved enhver slik utdeling. Dette er dermed mindre inngripende enn opphevelse av stiftelsen. Verdiene vil imidlertid ikke låses inne i stiftelsen, og familiegrenene behandles ikke ulikt med denne løsningen.

6. Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Stiftelsestilsynet har vurdert klagen, men har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket.

Ved brev av 19. april 2017 har Stiftelsestilsynet oversendt klagen til Stiftelsesklagenemnda til avgjørelse.

Stiftelsestilsynet viser innledningsvis til Stiftelsestilsynets avslag på søknad om opphevelse av 25. februar 2013, som ble opprettholdt av Nærings- og fiskeridepartementet i brev av 19. november 2014. Stiftelsestilsynets vurdering er at endring i saksforhold i alt det vesentligste er at G AS har solgt en eiendom, og at stiftelsen står i utsikt til å motta et utbytte i størrelsesordenen kroner 20 millioner fra aksjeselskapet. Medaksjonær i selskapet, oppretters datter, vil ved en utdeling motta omtrent kroner 80 millioner. Oppretters barnebarn, I, er ikke aksjonær i selskapet, og vil følgelig ikke få utbetalt noe i forbindelse med salget av eiendommen.

Stiftelsestilsynet legger til grunn at hensynet til oppretters sønn var hovedmotivasjonen til at stiftelsen ble opprettet. Tilsynet viser imidlertid til Nærings- og fiskeridepartementets vedtak der det fremheves at vedtektenes formålsbestemmelse viser at oppretterne også hadde fremtidige generasjoner av slekten i tankene da de opprettet stiftelsen. Det er ikke noen grunn til at oppretterne ville tatt inn enkelte av passusene i vedtektene dersom det å skjerme formuen fra sønnen var eneste formål. På denne bakgrunn legger Stiftelsestilsynet til grunn at stiftelsens formål ikke opphørte da oppretters sønn avgikk ved døden.

Stiftelsestilsynets presiserer at det er legitimt å søke å finne organiseringer som ivaretar de behov som vurderes, men at når stiftelsesformen er valgt, innebærer dette at alle intensjoner med en stiftelse skal hensyntas, selv om ett av formålene har falt bort. Man er forpliktet til å følge reglene som gjelder for denne organisasjonsformen

Fra innstillingen gjengis:

"Stiftelsestilsynet har vurdert materiell endring ved at stiftelsen står i utsikt til å motta kroner 20 millioner. Stiftelsestilsynets vurdering er at en eventuell kapitaltilførsel i denne størrelsesorden ikke er av en slik karakter at vilkårene for opphevelse eller vedtektsendring er oppfylt. Stiftelsestilsynet viser til vårt avslag av 28.02.2017."

Når det gjelder anførselen om at midler låses inne hvis stiftelsen ikke oppheves, og at det oppstår en skjevdeling mellom familiegrenene, peker Stiftelsestilsynet på at når en stiftelse er opprettet, er verdien stilt til rådighet for et formål. Oppretter og dennes nærstående har da ikke krav på tilbakeføring. Det vises videre til tilsynets vedtak av 28. februar 2017.

7. Stiftelsesklagenemndas vurdering

7.1 Opphevelse

Spørsmålet om opphevelse av stiftelsen ble behandlet og avgjort av Nærings- og fiskeridepartementet i vedtak 19. november 2014. Spørsmålet som Stiftelsesklagenemnda må ta stilling til, er om det er skjedd endringer i de faktiske forhold som kan begrunne en

opphivelse. Slik formålsbestemmelsen i stiftelsens vedtekter § 3 er fastsatt, legger Stiftelsesklagenemnda til grunn at stiftelsen har et formål utover det å skjerme ektefellenes formue fra sønnen E. Det vises til at barnas livsarvinger er særskilt nevnt som begunstigede, og at det er bestemt at *"stiftelsen kan stå som en ekstra trygghet og mulighet for kommende generasjoner av slekten"*. Oppretterne har ikke forutsatt at stiftelsen skulle opphøre ved sønnens død eller bestemt hva som da skulle skje. Stiftelsesklagenemnda legger til grunn at vedtektene gir uttrykk for oppretternes vilje, et hensyn som står sterkt ved vurdering av om en stiftelse kan omdannes. Stiftelsesklagenemnda viser i denne sammenheng til lovens forarbeider, Ot.prp. nr. 15 (2000-2001) punkt 10.4, hvor det om endring av den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen eller endring av vedtektene er uttalt:

"Som utvalget peker på, er det tradisjonelle utgangspunktet i norsk rett at en stiftelse i prinsippet er uforanderlig. Bakgrunnen for dette er tradisjonelt respekten for oppretterens vilje og oppretterens forutsetninger som vanligvis går ut på at de bestemmelser han eller hun fastsetter om stiftelsen, skal stå uforanderlig i overskuelig fremtid. Det er også vanskelig å se at stiftelsesordningen kan fylle sin funksjon - nemlig en mer stabil avsetning av midler til sivile formål enn f.eks. aksjeselskapsformen medfører - dersom det er en vid adgang til omdanning. Disse synspunktene er grunnleggende for stiftelsesinstituttet i norsk rett, og bør etter departementets syn legges til grunn også i en ny stiftelseslov.

Selv om man har som utgangspunkt at stiftelsesloven må bygge på en respekt for oppretterens vilje og formålet med å avsette midler, virker det likevel klart at man ikke kan avskjære enhver mulighet for å endre de bestemmelser oppretteren har fastsatt for stiftelsen. I NOU 1975:63 Stiftelser og omdanning begrunnes dette slik på side 56:

"Som begrunnelse for omdanningsretten har man til dels pekt på hensynet til stifteren selv. Man har ment at endringer i forholdene kan medføre at stifterens hensikt ikke lenger kan oppfylles om de opprinnelige bestemmelser fortsatt skal gjelde, eller i hvert fall at dette ikke skjer så effektivt og formålstjenlig som han hadde tenkt seg. (Hessler s. 367.)". "

Og videre:

"Omdanningsreglene må som etter tidligere rett bygge på en avveining mellom respekten for stiftelsesordningens generelle funksjon og oppretterens vilje, slik denne har kommet til uttrykk i disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, og samfunnets behov for å gripe inn med korreksjoner der forholdene har endret seg eller det for øvrig er sterke grunner som taler for en endring av den aktuelle stiftelsen. Omdanningsreglene i nåværende stiftelseslov bygger i stor grad på sedvane som er utviklet gjennom flere hundre års administrativ praksis. Departementet er enig med utvalget i at disse reglene i praksis har vist seg å fungere tilfredsstillende, og at de i hovedsak bør videreføres i den nye stiftelsesloven."

Stiftelsen har gitt en oversikt over hvem som er begunstigede og hvilke utdelinger som er foretatt. Det er per i dag åtte begunstigede, og det er utdelt til sammen nærmere 1,1 million kroner i utdanningsstøtte. Per 31. desember 2016 hadde stiftelsen en egenkapital på nærmere 1 million kroner. 50 aksjer i eiendomsselskapet G AS inngår i stiftelsens grunnkapital. G AS ønsker nå å dele ut utbytte til sine aksjonærer (D og stiftelsen) etter et eiendomssalg på ca. 105 millioner kroner netto proveny. Det er opplyst at i overkant av 20 millioner kroner da vil tilfalle stiftelsen. Stiftelsens styre har påberopt at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstavene c) og d) er oppfylt. Stiftelsens styre har anført at det vil føre til en skjev fordeling av midler mellom familiegrenene dersom stiftelsen ikke oppheves, og at det ikke er i tråd med oppretternes intensjon. Videre er anført at midlene vil låses i stiftelsen om den videreføres, fordi ingen av de vedtektsbestemte kriteriene for utdelingen av midler er aktuelle i overskuelig fremtid.

Ett av de fire alternative vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd må være til stede for at søknaden om opphevelse av stiftelsen kan godkjennes. Stiftelsesklagenemnda finner det klart at verken bokstav a) eller bokstav b) er anvendelig i dette tilfellet.

Spørsmålet er om det faktum at organiseringen av stiftelsen som aksjonær i eiendomsselskapet, nå fører til en skjev fordeling av midler mellom D og Es sønn, I, strider mot oppretternes hensikt med opprettelsen av stiftelsen, jf. bokstav c) *"er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen for eksempel fordi oppretterens forutsetning for bestemmelsen har sviktet."*

Stiftelsesklagenemnda bemerker til dette at ektefellene i 1989 gjorde et bevisst valg om å opprette en stiftelse og legge 50 aksjer i eiendomsselskapet, vel vitende om at det var der verdier lå. Nemnda kan da vanskelig legge til grunn at oppretternes intensjon var at de to slektsgrenene likevel skulle ha rett til en lik del av midlene fra eiendomsselskapet. Dette underbygges av stiftelsens vedtekter der det fremgår at oppretterne har ment at det er viktig at *"stiftelsen ikke tappes for midler slik at stiftelsen kan stå som en ekstra trygghet og mulighet for kommende generasjoner av slekten"*. Stiftelsesklagenemnda finner ikke holdepunkter for at en større tilførsel av midler til stiftelsen utgjør en bristende forutsetning fra oppretters side som medfører at vilkåret i bokstav c) må anses som oppfylt.

Stiftelsesklagenemnda finner heller ikke at vilkåret i bokstav d) om at den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen er *"åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig"* gir grunnlag for å oppheve stiftelsen. Det er per i dag åtte begunstigede, hvorav stiftelsen anslår at tre kan ha eller få behov for støtte til utdanning i fremtiden. Det vises til at det i vedtektene ikke er lagt noen føringer på hvilken type støtte som gis til utdanning, slik at også boligstøtte, reisestøtte, betaling av gjeld mv. kan omfattes. Ettersom også fremtidige generasjoner er ment å ha nytte av stiftelsen, finner ikke nemnda at nåværende liten begunstigedekrets gir grunnlag for opphevelse av stiftelsen.

Den delen av klagen som gjelder opphevelse av stiftelsen tas dermed ikke til følge.

7.1 Endring av vedtekter

Stiftelsen har også søkt om endring av vedtektene. Den omsøkte endringen i vedtektene § 3 består i at det ikke bare åpnes for å dele ut støtte til vanskeligstilte, utdanning og næring, men også til begunstigede etter *"andre formål"* dersom dette er *"forsvarlig ut fra Stiftelsens økonomiske stilling og omstendighetene for øvrig."*

Stiftelsesklagenemnda vurderer den omsøkte vedtektsendringen mot vilkåret i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d), altså om § 3 i gjeldende vedtekter er *"åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig"*.

Ut fra det som er opplyst om de nåværende begunstiges behov fremover, vurderer nemnda at formålene som det etter gjeldende § 3 kan utdeles midler til er noe snevre. Når stiftelsen vil bli tilførte betydelige midler slik det er opplyst om i klagen, vil gjeldende formålsbestemmelse kunne føre til at en større del av midlene blir stående i stiftelsen til tross for at oppretternes intensjon var å begunstige etterkommere. Etter nemndas syn underbygger dette at gjeldende § 3 må sies å være *"åpenbart uheldig"*, jf. § 46 første ledd bokstav d).

Den foreslåtte vedtektsendringen gir stiftelsens styre et relativt vidt skjønn til å beslutte utdelinger til de begunstigede. Formålet vil ikke lenger være begrenset til hjelp til vanskeligstilte, utdanning og næringsdrift, men det kan deles ut midler til ethvert formål. Samtidig er det i forslaget til vedtektsendring satt en klar skranke for utdeling, nemlig at utdelingen skal være *"forsvarlig ut fra Stiftelsens økonomiske stilling og omstendighetene for øvrig."* Med en slik begrensning vil det ikke åpnes for å kunne dele ut alle midlene, som Stiftelsestilsynet vurderer som i realiteten å innebære en opphevelse av stiftelsen. Stiftelsesklagenemnda vil også vise til at formuesverdien i stiftelsens grunnkapital består av aksjer i G AS. Disse aksjene i seg selv vil ikke være gjenstand for en fremtidig utdeling. Stiftelsesklagenemnda legger videre vekt på at det i dette tilfellet dreier seg om en familiestiftelse der behovet for utdelinger i samsvar med dagens formål er blitt relativt lite sett i forhold til kapitalen som vil tilføres stiftelsen. Den omsøkte vedtektsendringen søker å reparere nettopp dette, og den innebærer et mindre inngripende tiltak enn opphevelse. Stiftelsesklagenemnda er etter en konkret vurdering av de faktiske forholdene i saken kommet til at vilkårene for å endre vedtektene § 3 som omsøkt er tilstede.

Klagen tas etter dette til følge for den del som gjelder endring av vedtektene § 3.

8. Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fattet etter dette følgende vedtak:

1. Stiftelsestilsynets vedtak av 28. februar 2017, del a) som gjelder opphevelse, opprettholdes.

2. Stiftelsestilsynets vedtak av 28. februar 2017, del b) som gjelder vedtektsendring, oppheves og den omsøkte vedtektsendringen godkjennes.

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Stiftelsestilsynets vedtak er delvis endret til gunst for klager. Etter forvaltningsloven § 36 kan klager kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader bes rettet til Stiftelsesklagenemnda.

Oslo, 7. november 2017

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk